

Jiří Drhovský ...

**... výroba řezaných
a soustružených hraček**

Jiří Drhovský

Jse narodil 27. března 1949 v Temelíně, jihočeské vesničce, v níž bylo zpracování dřeva značně rozšířeným zaměstnáním. Není proto divu, že si i on vybral tuto profesní dráhu. V Plzni se nejprve vyučil dřevomodelářem a poté pracoval v českokobudějovické Škodovce. Práci se dřevem se však věnoval i ve volném čase, když v domácí dílně vyráběl nejrůznější stolařské výrobky a postupně se začal věnovat i řezbářství. Zájmová činnost našla své ocenění na soutěžní výstavě, uspořádané v roce 1975 Ústředím lidové umělecké výroby, kde ho prezentoval stolek a vyřezávané čelo kolébky. Kvalita provedení zaujala pracovníky ÚLUV natolik, že byl vyzván, aby navázal na tradici výroby tzv. pošumavských hraček z dílny Václava Kantora z Vlkonic. Stal se tedy domácím zaměstnancem ÚLUV a ve svojí dílně postupně vyráběl nejen vyřezávané pošumavské, ale také příbramské soustružené hračky. Sortiment obohatily i jeho vlastní návrhy, jako byla dřevěná stavebnice jihočeské vesničky a dětský nábytek pro panenky. Všechny zmíněné výrobky dodnes tvoří základní sortiment dílny, která přečkala zánik ÚLUV a ve výrobě pokračuje doposud. Základ tradiční části výrobního sortimentu dílny Jiřího Drhovského tvoří hračky vyráběné podle vzorů Václava Kantora z Vlkonic (1900-1980).

Výroba dřevěných hraček tvořila ještě v 19. století významný obor podomácké výroby, která byla obzvláště rozvinutá v Čechách, méně již na Moravě. Hračkářství nebylo rozšířeno plošně, ale omezovalo se na některé výraznější oblasti, jako bylo okolí Krouny na Českomoravské vysočině, Skašov na Plzeňsku a také menší střediska v Pošumaví, Krušnohoří a na Příbramsku. Jejich výrobci pocházeli většinou z prostředí drobných řemeslníků, zemědělců a horníků, kteří si takto společně se svými početnými rodinami pomáhali získávat prostředky k živobytí. Hračky z těchto dílen nemají žádné výrazné regionální rysy, ale odpovídají ustáleným střeoevropským vzorům, které se šířily prostřednictvím německých faktorů a vandrujících řemeslníků. V případě příbramských hraček to byli

především horníci, kteří byli v častém styku s etnicky příbuzným prostorem českého a saského Krušnohoří, odkud přejímali mnohé vzory. Poválečný odsun výrobců zapříčinil úplný zánik této výroby, o jejíž obnovu se pokusil až ÚLUV. Na základě muzejních sbírek a návrhů výtvarnice Jarmily Jeřábkové vznikla série vzorů představující nejrůznější figurky vojáků, husarů, myslivců, hospodyní atd. Na rozdíl od hraček, například z Krouny nebo ze Skašova, jsou jejich tělíčka soustružena pouze částečně (hlava a partie prsou), kdežto boky, sukyně a nohy jsou vyřezávané. Drobnější části těla figur, jako jsou ruce, oděvní doplňky atd., jsou domodelovány, k čemuž se v minulosti používalo chlebového těsta. Významnou součástí výrobního sortimentu dnes představuje také stavebnice dřevěné vesničky a dětského nábytku pro panenky, které v 80. letech obdržely přední ocenění v soutěžích pracovníků ÚLUV a dodnes se u zákazníků těší velkému zájmu a oblibě.

Letitý pamětník a výborný řemeslník začal na sklonku života zaučovat mladého následovníka, kterým se z iniciativy ÚLUV stal právě Jiří Drhovský. Postupně se seznámil s výrobou a zdobením charakteristických koníků táhnoucích žebříňák, i některých dalších kusů. Vlkonické hračky mají oproti naší ostatní produkci výraznou specifikou v tom, že nejsou soustružené, ale řezané a skládané z většího množství drobnějších dílů. Největší kus je tvořen tělem koně, jehož základní tvar se nakreslí na desku z měkkého dřeva, obřeže pilou a kontury se následně opracují nožem a dlátem. Ostatní části, podvozek, kolečka, korba a nohy koně, tvoří drobná prkénka, destičky a kulatiny, jejichž sestavením teprve vlastní hračka v pravém slova smyslu vzniká. Neméně zajímavé je i kolorování hraček. Neprovádí se celoplošně, ale spočívá ve vyznačení kontur, kterými se zvládní ohlávka, hřívá a sedlo koně, a stejně tak žebřiny na korbě vozu. Jiří Drhovský, sám poslední pokračovatel dvou ojedinelých výrobních postupů při hotovení tradičních hraček, nezapomněl ani na výchovu vlastních nástupců a pokračovatelů. Jak sám vzpomíná, byla výroba vždycky záležitostí rodinnou, což dokládá manželka Marie, která se stal pracovnící ÚLUV a starala se o malování hraček. Podobně se v dílně s rukodělnou prací seznámila i většina dětí, z nichž syn Jiří u práce se dřevem zůstal. Výrobky rodinné dílny jsou dnes možné vidět ve specializovaných obchodech a také na přehlídkách tradičních řemesel.

Jiří Drhovský
Zvěrkovice 12
375 01 Týn nad Vltavou
tel. 385 722 918